

Nr 245.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för Hans Filip Andersson från viss ersättningskyldighet; given Stockholms slott den 12 mars 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Janne Nilsson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Nilsson anför:

Under pågående fälttjänstövning i regementsförband vid Västerbottens regemente den 28 september 1934 blev en av de i övningen deltagande värnpliktiga, Axel Andreas Mattsson, träffad i vänstra ögat av splitter från en exploderande lösskjutningspatron, därvid ögat skadades så svårt, att det sedermera måst bortopereras. De närmare omständigheterna vid olycks-tillfället voro följande: Under ett uppehåll i övningen hade en del av manskapet gjort upp en eld, i vars närhet uppehållit sig förutom Mattsson

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 1 saml. Nr 245.

jämväl värnpliktiga Hans Filip Andersson och Erik Bertil Karlsson. Där- under hade först Karlsson och sedan Andersson med omkring en halv minuts mellanrum i elden inkastat var sin lösskjutningspatron. De inkastade patronerna hade efter en stund exploderat med ungefär samma tidsskillnad som förefunnits mellan deras inkastande. Den första explosionen hade skett med en dämpad och den andra med en skarp knall. I omedelbar anslutning till den senare explosionen hade Mattsson träffats av splitter från patronen.

Med anledning av vad sålunda förekommit ställdes Andersson och Karlsson av vederbörande krigsfiskal under åtal vid Västerbottens regementes krigs- rätt. I målet inställde sig riks försäkringsanstalten med yrkande om åläggande för Andersson och Karlsson att till anstalten utgiva dels ersättning för vad anstalten på grund av skadan utgivit till Mattsson i sjukpenning för tiden den 9 oktober—den 14 december 1934, eller 134 kronor, dels ock ersättning för rättegångskostnader med 40 kronor. Riks försäkringsanstalten förbehöll sig dessutom rätt att av Andersson och Karlsson utbekomma ersättning för vad anstalten kunde komma att ytterligare utgiva på grund av olycksfallet.

Genom utslag den 21 februari 1935 prövade krigsrätten på grund av vad i målet förekommit rättvist att, såvitt nu är i fråga, döma Andersson att dels jämlikt 14 kap. 17 § allmänna strafflagen för uppsåtligt vållande till kroppsskada till kronan utgiva tjugufem dagsböter med två kronor för varje dagsbot, dels ock jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten för vårdslöshet vid fullgörande av tjänsteplikt undergå disciplinstraff av vaktarrest i sex dagar. Därjämte förpliktade krigsrätten Andersson att till riks försäkrings- anstalten utgiva — förutom rättegångskostnad, 40 kronor — ersättning med det av anstalten fordrade beloppet, 134 kronor, anstalten obetaget att i sär- skild rättegång mot Andersson föra talan om utbekommande av ytterligare ersättning, som anstalten kunde visa sig hava utgivit till Mattsson för ifråga- varande skada. Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

I en till försvarsdepartementet den 15 maj 1937 inkommen skrift har Andersson — under åberopande av att han befunne sig i betryckta ekono- miska omständigheter — anhållit att bliva befriad från den ersättnings- skyldighet, som åvilade honom på grund av den Mattsson tillfogade skadan.

I utlåtande i ärendet den 28 september 1937 har *arméförvaltningens civila departement* — med överlämnande av genom departementets försorg inför- skaffad utredning rörande Anderssons ekonomiska förhållanden — hemställt, att Kungl. Maj:t med hänsyn till i ärendet förebragta ömmande omständig- heter måtte i proposition till riksdagen föreslå efterskänkande såväl av kronans fordran hos Andersson på grund av regementskrigsrättens före- nämnda utslag som av fordran, som framdeles kunde uppkomma på grund av ifrågavarande skada.

Riks försäkringsanstalten har i utlåtande den 29 december 1937 anført, bland annat, följande:

Jämlikt bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning har Kungl. Maj:t och kronan genom riks försäkringsanstalten i särskilda beslut tillerkänt

värnpliktige Axel Andreas Mattsson på grund av en honom genom olycksfall under militärtjänstgöring den 28 september 1934 åsamkad kroppsskada sjukpenning för tiden 9 oktober 1934—16 januari 1935 med tillhoppa 219 kronor 50 öre samt livränta att från och med den 17 januari 1935 utgå med 294 kronor för år räknat jämte ett årligt tillägg av 10 kronor, utgörande den beräknade årliga kostnaden för förnyelse av den protes, den skadade erhållit på grund av olycksfallet. Därjämte har riks försäkringsanstalten enligt nämnda förordning på grund av ifrågavarande olycksfall utbetalat ersättning för läkarvård och intyg samt resor med tillhoppa 39 kronor.

Såsom av remisshandlingarna framgår har regementskrigsrätten vid Västerbottens regemente genom lagakraftvunnet utslag den 21 februari 1935 förpliktat Andersson, bland annat, att till riks försäkringsanstalten utgiva ersättning med 134 kronor, avseende enligt nämnda förordning utbetald sjukpenning för tiden 9 oktober—14 december 1934, anstalten obetaget att i särskild rättegång mot Andersson föra talan om utbekommande av ytterligare ersättning, som anstalten kunde visa sig hava utgivit till Mattsson för ifrågakomna skada, ävensom att ersätta anstaltens kostnader i målet med 40 kronor.

De sålunda utdömda beloppen å tillhoppa 174 kronor hava därefter hit inbetalats genom vederbörande landsfiskals försorg.

Vid av riks försäkringsanstalten sedermera framställda krav om ersättning för vad anstalten ytterligare utgivit i ärendet, har Andersson icke kunnat förmås fullgöra sin betalningsskyldighet härutinnan.

Med anledning härav har riks försäkringsanstalten genom landsfiskalen i Lycksele södra distrikt införskaffat utredning rörande Anderssons ekonomiska förhållanden, vilken i huvudsak överensstämmer med den i remisshandlingarna åberopade utredningen härom.

Med hänsyn till i ärendet sålunda föreliggande ömmande omständigheter vill riks försäkringsanstalten för sin del tillstyrka bifall till sökandens framställning om befrielse från all ersättningsskyldighet för vad Kungl. Maj:ts och kronan genom riks försäkringsanstalten utöver av Andersson ersatt belopp utgivit och kan komma att utgiva på grund av den Mattsson åsamkade kroppsskadan.

Av den av riks försäkringsanstalten åberopade utredningen framgår, att Andersson tillsammans med en broder är ägare till en mindre jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde av 2,200 kronor, att fastigheten är in-tecknad dels för ett skuldbelopp av 1,000 kronor dels ock för födoråd åt Anderssons föräldrar, av vilka fadern är 64 år och modern 58 år, att utmättningsbar lösegendom icke finnes, att Andersson under de senaste två åren brutit det ena benet två gånger samt att Andersson ännu den 13 september 1937 icke var fullt arbetsför.

Slutligen har statskontoret i utlåtande i ärendet den 2 mars 1938 anfört följande:

Med hänsyn till det vårdslösa sätt, på vilket sökanden förfarit vid det tillfälle, då Mattsson skadades, anser sig statskontoret icke kunna förorda ett fullständigt efterskänkande av ersättningsskyldigheten, utan får ämbetsverket föreslå, att såsom villkor för befrielse från ersättningsskyldigheten i övrigt föreskrives, att sökanden skall till statsverket inbetala ett såsom skäligt ansett belopp av förslagsvis 300 kronor.

Statskontoret vill emellertid erinra, att 1936 års riksdag i ett med det förevarande likartat fall rörande efterskänkande av viss furiren I. H. Persson

och värnpliktigen G. G. Magnusson åliggande betalningsskyldighet gentemot kronan, enligt förslag av Kungl. Maj:t, medgivit befrielse från all föreliggande ersättningsskyldighet.

Departements-
chefen.

Av utredningen i ärendet framgår, att riks försäkringsanstalten jämlikt bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning hitintills tillerkänt Mattsson för den honom på grund av Anderssons förvällande övergångna skadan sjukpenning för tiden den 9 oktober 1934—den 16 januari 1935 med tillhoppa 219 kronor 50 öre, ersättning för läkarvård, intyg och resor med 39 kronor samt livränta från och med 17 januari 1935 med 294 kronor för år jämte ett årligt tillägg av 10 kronor, utgörande beräknad årlig kostnad för förnyelse av protes. Genom Västerbottens regementes krigsrätts utslag den 21 februari 1935 har Andersson förpliktats till anstalten utgiva — förutom rättegångskostnad, 40 kronor — ersättning för vad av förenämnda sjukpenning belöpte å tiden från och med den 9 oktober till och med den 14 december 1934 eller 134 kronor. De sålunda av krigsrätten utdömda beloppen hava av Andersson guldits, varemot Andersson icke kunnat förmås fullgöra betalningsskyldighet i anledning av de av riks försäkringsanstalten sedermera gentemot Andersson framställda kraven på ytterligare ersättning för vad anstalten utgivit till Mattsson.

I likhet med arméförvaltningens civila departement och riks försäkringsanstalten finner jag mig med hänsyn till föreliggande ömmande omständigheter böra tillstyrka befrielse för Andersson från ersättningsskyldighet till kronan för vad riks försäkringsanstalten sålunda, utöver av Andersson ersatt belopp, utgivit eller kan komma att utgiva på grund av ifrågavarande, Mattsson tillfogade skada. Vid det förhållandet, att Andersson i anledning av olycksfallet redan ersatt riks försäkringsanstalten tillhoppa 174 kronor, anser jag mig icke böra föreslå ytterligare inbetalning till statsverket såsom villkor för befrielsen.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Hans Filip Andersson må befrias från vidare ersättningsskyldighet till riks försäkringsanstalten för vad anstalten jämlikt 1927 års militärsättningsförordning utgivit eller kan komma att utgiva till Axel Andreas Mattsson i anledning av denne den 28 september 1934 genom Anderssons förvällande åsamkad kroppsskada.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Anders Broberg.